

I. ХӨВСГӨЛ АЙМГИЙН 2022 ОНЫ ТӨСВИЙН ТЭНЦЭЛ

ОРЛОГО 68.1
ТЭРБУМ
ТӨГРӨГ

=

ЗАРЛАГА 68.1
ТЭРБУМ
ТӨГРӨГ

№	Үзүүлэлт	Жилийн төсөв	9 сарын /өссөн/				Жилийн төсөвт харьц гүйц %
			Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Давалт, тасралт	Гүйц хувь	
1	НИЙТ ОРЛОГО	68,130.9	52,548.8	49,725.7	-2,823.1	94.6	73.0
2	НИЙТ ЗАРЛАГА	68,130.9	52,548.8	37,530.4	-15,018.4	71.4	55.1

/сая төгрөг/

Хөвсгөл аймгийн 2022 оны тодотгосон төсвийн нийт орлого, зарлага **68,130.9** сая төгрөгөөр батлагдсан ба III улирлын байдлаар жилийн нийт орлогын **73** хувийг бүрдүүлсэн бол нийт зарлагын эх үүсвэрийн **55,1** хувийг зарцуулсан байна.

2022 оны III улирлын байдлаар орлого, зарлагын төлөвлөгөө **52,548.8** сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс орлогын гүйцэтгэл **49,725.7** сая төгрөг буюу **94.6** хувийн гүйцэтгэлтэй, зарлага **37,530.4** сая төгрөг буюу **71,4** хувийн гүйцэтгэлтэй гарч байна.

1. ЗАРЛАГЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭРИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

№	Үзүүлэлт	Жилийн төсөв	Эхний 9 сарын /өссөн/				Жилийн төсөвт харьц гүйц %
			Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Давалт, тасралт	Гүйц хувь	
ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР		68,130.9	52,548.8	49,725.7	-2,823.1	94.6	73.0
1	Санхүүгийн дэмжлэг	21,748.7	16,985.1	16,841.0	-144.1	99.2	77.4
2	Тусламж санхүүжилтийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн орлогын шилжүүлэг	8,823.0	6,632.3	6,472.9	-159.4	97.6	73.4
3	Сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн эргэн төлөлт	2,130.4	1,314.4	1,214.4	-99.9	92.4	57.0
4	Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого	100.6	73.7	84.9	11.2	115.2	84.4
5	Урд оны үлдэгдлээс санхүүжих	13,152.6	11,626.3	6,477.5	-5,148.9	55.7	49.2
6	Орон нутгийн орлого	22,175.6	15,917.1	18,635.0	2,717.9	117.1	84.0

/сая төгрөг/

-Аймгийн тусламж, санхүүжилтийн орлого **30,571.7** сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс III улирлын байдлаар жилийн нийт төлөвлөгөөний **76,3** хувийн санхүүжилтийн авсан байна.

2022 оны III улирлын байдлаар тусламж, санхүүжилтийн орлого **23,617.4** сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс **23,313.9** сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй буюу **-303,5** сая төгрөгийн санхүүжилт дутуу 98,7 хувиар санхүүжсэн байна.

Үүнд: 2022 оны III улирлын байдлаар санхүүгийн дэмжлэг **16,985.1** сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс **16,841.0** сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй буюу **-144,1** сая төгрөгийн санхүүжилт дутуу **99.2** хувиар санхүүжсэн бол орон нутгийн хөгжлийн сангийн орлогын шилжүүлэг **6,632.3** сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс **6,472.9** сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй буюу **-159,4** сая төгрөгийн санхүүжилт дутуу **97.6** хувиар санхүүжсэн байна.

Санхүүгийн дэмжлэгийн дутуу **-144,1** сая төгрөг нь: Дамжуулан зээлдүүлэх зээлийн гэрээний дагуу 1999 оноос хойш манай аймагт хэрэгжсэн хөрөнгө оруулалтын 5 төсөл арга хэмжээний хөрөнгийн эргэн төлөлт хийгдээгүй, 2022 оны 3 дугаар улирлын байдлаар 12,1 тэрбум төгрөгийн өр төлбөр төлөгдөөгүй байгаагаас шалтгаалан Өрийн удирдлагын тухай хуулийг дагуу өрийг суутган тооцож эхэлсэнтэй холбоотой болно. /тооцооллыг хавсаргав/

Хүснэгтээр харуулбал:

/сая төгрөгөөр/

№	Үзүүлэлт	Жилийн төсөв	Эхний 9 сарын /өссөн/				Жилийн төсөвт харьц гүйц %
			Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Давалт, тасралт	Гүйц хувь	
	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛИЙН ОРЛОГО	30,571.7	23,617.4	23,313.9	-303.5	98.7	76.3
1	Санхүүгийн дэмжлэг	21,748.7	16,985.1	16,841.0	-144.1	99.2	77.4
2	Орон нутгийн хөгжлийн сангийн орлогын шилжүүлэг	8,823.0	6,632.3	6,472.9	-159.4	97.6	73.4

- **Сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн эргэн төлөлт 2,130.4** сая төгрөгийн жилийн төлөвлөгөөтэйгээс III улирлын байдлаар жилийн нийт төлөвлөгөөний 57 хувийн зээлийн эргэн төлөлт хийгдсэн.

2022 оны III улирлын байдлаар 1,314.4 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс 1,214.4 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй буюу -99,9 сая төгрөгийн зээлийн эргэн төлөлт дутуу 92,4 хувийн биелэлттэй гарсан байна.

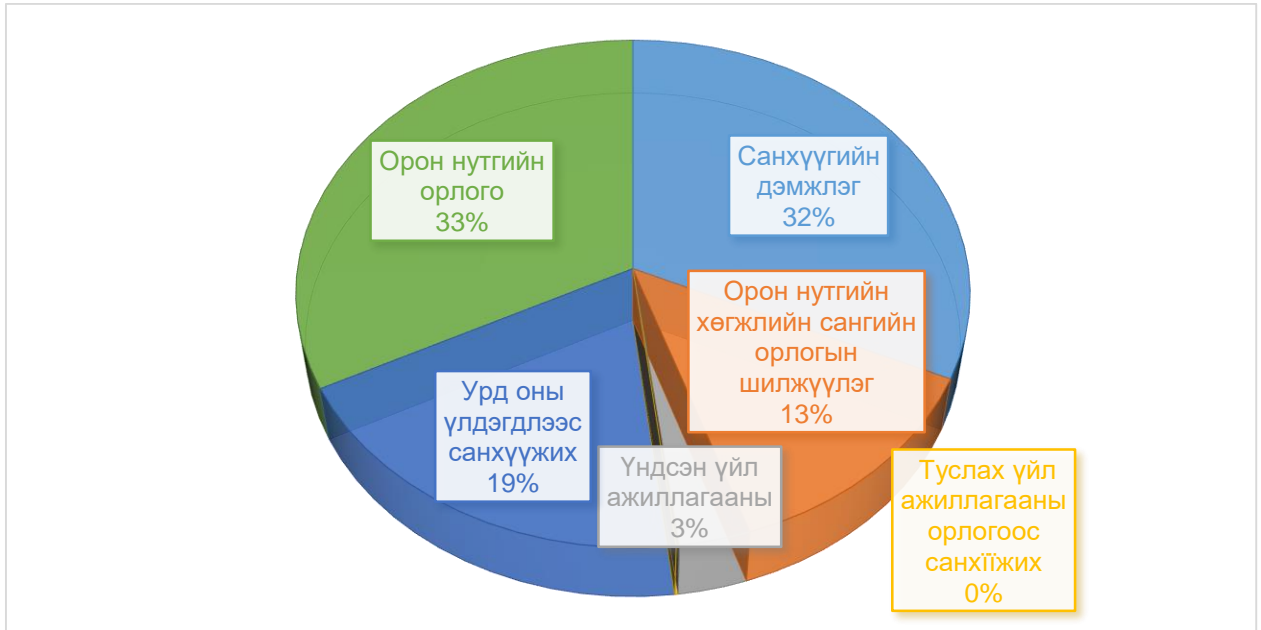
-**Төсөвт байгууллагын өөрийн орлого: 100,6** сая төгрөгийн жилийн төлөвлөгөөтэйгээс III улирлын байдлаар жилийн нийт төлөвлөгөөний 84.4 хувийг бүрдүүлсэн.

2022 оны III улирлын байдлаар 73,7 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс 84,9 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй буюу 11,2 сая төгрөгөөр орлого давж 115.2 хувийн биелэлттэй гарч байна.

-**Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих орлого 13,152.6** сая төгрөгийн жилийн төлөвлөгөөтэйгээс III улирлын байдлаар жилийн нийт төлөвлөгөөний 49.2 хувийг зарцуулсан.

2022 оны III улирлын байдлаар 11,626.3 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс 6,477.5 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй буюу **-5,148.9** сая төгрөгийн орлого зарцуулагдаагүй 55.7 хувийн гүйцэтгэлтэй гарч байна.

Аймгийн нийт төсвийн эх үүсвэрийн 33 хувийг орон нутгийн орлого, 32 хувийг санхүүгийн дэмжлэг, 19 хувийг урьд оны үлдэгдэл, 13 хувийг орон нутгийн хөгжлийн сангийн орлогын шилжүүлэг, 3 хувийг үндсэн үйл ажиллагааны орлого эзэлж байна.

II. ОРОН НУТГИЙН ОРЛОГЫН ГҮЙЦЭТГЭЛ

/сая төгрөгөөр/

№	Үзүүлэлт	Жилийн төсөв	Эхний 9 сарын /өссөн/				Жилийн төсөвт харьц гүйц %
			Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Давалт, тасралт	Гүйц хувь	
Орон нутгийн орлого		22,175.6	15,917.1	18,635.0	2,717.9	117.1	84.0
1	Сумын орлого	17,873.1	12,199.4	14,978.8	2,779.3	122.8	83.8
2	Аймгийн орлого	4,302.5	3,717.6	3,656.2	-61.4	98.3	85.0

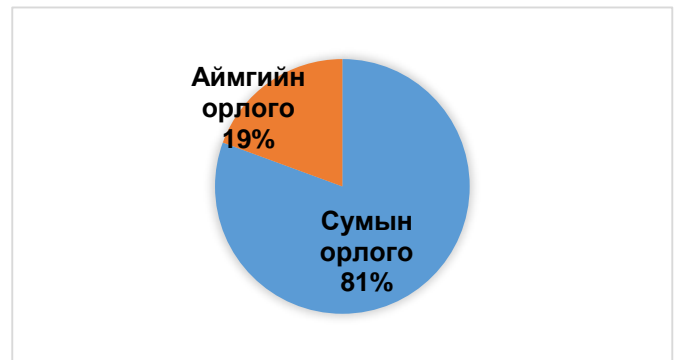
Орон нутгийн нийт орлого 22,175.6 сая төгрөгийн жилийн төлөвлөгөөтэйгээс III улирлын байдлаар жилийн нийт төлөвлөгөөний 84 хувийг бүрдүүлсэн.

2022 оны III улирлын байдлаар орон нутгийн нийт орлого 15,917.1 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс 18,635.0 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй буюу 2,717.9 сая төгрөгөөр орлого давж 117.1 хувийн биелэлттэй. Үүнээс:

1. Сумын орлого 17,873.1 сая төгрөгийн жилийн төлөвлөгөөтэйгээс III улирлын байдлаар жилийн нийт төлөвлөгөөний 83.8 хувийг бүрдүүлсэн.

2022 оны III улирлын байдлаар сумын орлого 12,199.4 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс 14,978.8 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй буюу 2,779.3 сая төгрөгөөр орлого давж 122.8 хувийн биелэлттэй гарч байна. /задаргаа тайлбар 10-12-р хуудас/

2. Аймгийн орлого 4,302.5 сая төгрөгийн жилийн төлөвлөгөөтэйгээс III улирлын байдлаар жилийн нийт төлөвлөгөөний 85 хувийг бүрдүүлсэн.

2022 оны III улирлын байдлаар аймгийн орлого 3,717.6 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс 3,656.2 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй буюу -61.4 сая төгрөгөөр орлого тасарч 98.3 хувийн биелэлттэй гарч байна. /задаргаа тайлбар 10-11-р хуудас/

Орон нутгийн орлогын гүйцэтгэлийг бүлгийн дүнгээр авч үзвэл:

№	Үзүүлэлт	Жилийн төсөв	Эхний 9 сарын /өссөн/				Жилийн төсөвт харьц гүйц %
			Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Давалт, тасралт	Гүйц хувь	
ОРОН НУТГИЙН ОРЛОГО		22,175.6	15,917.1	18,635.0	2,717.9	117.1	84.0
1	Татварын орлого	19,369.0	13,284.4	15,913.5	2,629.1	119.8	82.2
2	Татварын бус орлого	1,586.4	1,415.7	1,457.4	41.7	102.9	91.9
3	Хөрөнгийн орлого	1,220.2	1,217.0	1,264.1	47.1	103.9	103.6

1. Татварын орлого 19,369.0 сая төгрөгийн жилийн төлөвлөгөөтэйгээс III улирлын байдлаар төлөвлөгөөний 82.2 хувийг бүрдүүлсэн.

2022 оны III улирлын байдлаар татварын орлого 13,284.4 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс 15,913.5 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй буюу 2,629.1 сая төгрөгөөр орлого давж 119.8 хувийн биелэлттэй гарч байна.

2. Татварын бус орлого 1,586.4 сая төгрөгийн жилийн төлөвлөгөөтэйгээс III улирлын байдлаар төлөвлөгөөний 91,9 хувийг бүрдүүлсэн.

2022 оны III улирлын байдлаар татварын бус орлого 1,415.7 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс 1,457.4 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй буюу 41.7 сая төгрөгөөр орлого давж 102.9 хувийн биелэлттэй байна.

3. Хөрөнгийн орлого 1,220.2 сая төгрөгийн жилийн төлөвлөгөөтэйгээс III улирлын байдлаар жилийн нийт төлөвлөгөөг бүрэн бүрдүүлж 103,6 хувийн биелэлттэй.

2022 оны III улирлын байдлаар хөрөнгийн орлого 1,217.0 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс 1,264.1 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй буюу 47.1 сая төгрөгөөр орлого давж 103.9 хувийн биелэлттэй байна.

Орон нутгийн орлогын гүйцэтгэлийн нэр төрлөөр нь харуулбал:

№	Үзүүлэлт	Жилийн төсөв	Эхний 9 сарын /өссөн/				Жилийн төсөвт харьц гүйц %
			Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Давалт, тасралт	Гүйц хувь	
ОРОН НУТГИЙН ОРЛОГО		22,175.6	15,917.1	18,635.0	2,717.9	117.1	84.0
1. Татварын орлого		19,369.0	13,284.4	15,913.5	2,629.1	119.8	82.2
1.1	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал...	9,852.5	7,045.1	7,521.8	476.7	106.8	76.3
1.2	Үйл ажиллагааны орлого	511.3	286.1	285.2	-0.9	99.7	55.8
1.3	Хадгаламжийн хүүгийн орлого	1,798.6	1,373.6	986.9	-386.8	71.8	54.9
1.4	Хөрөнгө борлуулсны орлого	344.8	206.5	300.4	94.0	145.5	87.1

1.5	Шууд бус орлого	358.7	203.0	701.4	498.4	345.5	195.5
1.6	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-1,029.4	-1,068.9	-897.0	171.9	83.9	87.1
1.7	ААН-ын орлогын албан татвар	1,170.0	731.6	202.8	-528.8	27.7	17.3
1.8	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	498.3	398.2	411.2	13.1	103.3	82.5
1.9	Бууны албан татвар	81.8	46.3	46.0	-0.3	99.4	56.3
1.10	Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар	680.0	622.3	744.8	122.5	119.7	109.5
1.11	Малд ногдуулах албан татвар	1,587.9	1,017.4	619.5	-397.9	60.9	39.0
1.12	Улсын тэмдэгтийн хураамж	498.8	360.0	372.9	12.9	103.6	74.8
1.13	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	44.3	19.4	20.3	0.8	104.2	45.7
1.14	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	463.8	321.8	91.9	-229.9	28.6	19.8
1.15	Газрын төлбөр	468.8	361.3	300.8	-60.5	83.2	64.2
1.16	Газрын дуудлага худалдаа	26.5	23.5	226.8	203.3	9.6 дахин	855.9
1.17	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	1,746.9	1,148.5	3,682.4	2,533.9	3.2 дахин	210.8
1.18	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	181.5	122.3	224.8	102.5	183.8	123.8
1.19	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	58.4	47.3	50.3	3.1	106.5	86.2
1.20	Ургамлын нөөц ашигласны төлбөр	25.5	19.2	20.3	1.1	105.9	79.7
2. Татварын бус орлого		1,586.4	1,415.7	1,457.4	41.7	102.9	91.9
2.1	Хувьцааны ногдол ашиг	267.0	246.0	258.9	12.9	105.2	97.0
2.2	Торгуулийн орлого	936.4	817.1	857.6	40.5	105.0	91.6
2.3	Түрээсийн орлого	44.3	31.1	11.8	-19.4	37.7	26.5
2.4	Бусад орлого	338.7	321.4	329.2	7.8	102.4	97.2
3. Хөрөнгийн орлого		1,220.2	1,217.0	1,264.1	47.1	103.9	103.6
3.1	Орон нутгийн өмчид бүртгэлтэй хөрөнгө борлуулсны орлого	1,220.2	1,217.0	1,264.1	47.1	103.9	103.6

Орон нутгийн орлогын гүйцэтгэл /нэр төрлөөр/

Орон нутгийн нийт 25 төрлийн орлогоос III улирлын байдлаар 16 нэр төрлийн орлого давж биелсэн бол 8 төрлийн орлого тасарсан, 1 нь хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт болно.

№	Үзүүлэлт	Жилийн төсөв	Эхний 9 сарын /өссөн/				Жилийн төсөвт харьц гүйц %
			Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Давалт, тасралт	Гүйц хувь	
1	Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт	-1,029.4	-1,068.9	-897.0	171.9	83.9	87.1

Хувь хүний орлогын албан татварын буцаан олголт: Нийт 24 сумын буцаан олголт авах шаардлага хангасан 1517 иргэнд 2021 оны татварын илүү төлөлтийн буцаан олголт **792,4** сая төгрөгийг бүрэн олгосон.

Давж биелсэн орлого:**/сая төгрөгөөр/**

№	Үзүүлэлт	Жилийн төсөв	Эхний 9 сарын /өссөн/				Жилийн төсөвт харьц гүйц %
			Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Давалт, тасралт	Гүйц хувь	
ДАВСАН ОРЛОГЫН ДҮН		17,078.5	12,816.7	16,987.2	4,170.5	132.5	99.5
1	Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал....	9,852.5	7,045.1	7,521.8	476.7	106.8	76.3
2	Хөрөнгө борлуулсны орлого	344.8	206.5	300.4	94.0	145.5	87.1
3	Шууд бус орлого	358.7	203.0	701.4	498.4	345.5	195.5
4	Үл хөдлөх эд хөрөнгийн албан татвар	498.3	398.2	411.2	13.1	103.3	82.5
5	Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар	680.0	622.3	744.8	122.5	119.7	109.5
6	Улсын тэмдэгтийн хураамж	498.8	360.0	372.9	12.9	103.6	74.8
7	Түгээмэл тархацтай ашигт малтмал ашигласны төлбөр	44.3	19.4	20.3	0.8	104.2	45.7
8	Газрын дуудлага худалдаа	26.5	23.5	226.8	203.3	965.1	855.9
9	Ойн нөөц ашигласны төлбөр	1,746.9	1,148.5	3,682.4	2,533.9	320.6	210.8
10	Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр	181.5	122.3	224.8	102.5	183.8	123.8
11	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	58.4	47.3	50.3	3.1	106.5	86.2
12	Ургамлын нөөц ашигласны төлбөр	25.5	19.2	20.3	1.1	105.9	79.7
13	Хувьцааны ногдол ашиг	267.0	246.0	258.9	12.9	105.2	97.0
14	Торгуулийн орлого	936.4	817.1	857.6	40.5	105.0	91.6
15	Бусад орлого	338.7	321.4	329.2	7.8	102.4	97.2
16	Орон нутгийн өмчид бүртгэлтэй хөрөнгө борлуулсны орлого	1,220.2	1,217.0	1,264.1	47.1	103.9	103.6

2022 оны жилийн төлөвлөгөөг эхний 9 сард бүрэн бүрдүүлсэн 6 төрлийн орлогын давж биелсэн шалтгааныг авч үзвэл:

- Шууд бус орлого:** Жилийн төлөвлөгөө 358.7 сая төгрөг, эхний 09 сарын гүйцэтгэл 701.4 сая төгрөг. 2021 оны суутгагчийн 10 хувь төлөөгүй байсныг 2022 онд нөхөн төлүүлж төвлөрүүлж байна. Үүнд: Нефть борлуулалтын “Хангай торх” компаниас 510.0 сая төгрөг, “Алтан дуулга” компаниас ,0 сая төгрөг
- Автотээвэр болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар:** Жилийн төлөвлөгөө 680.0 сая төгрөг, эхний 09 сарын гүйцэтгэл 744.8 сая төгрөг. Автотээврийн үзлэг, оношлогоотой хамтатган Автотээвэр болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татварыг төвлөрүүлдэг тул эхний саруудад энэхүү орлогыг бүрэн төвлөрсөн.
- Газрын дуудлага худалдааны орлого:** Жилийн төлөвлөгөө 26.5 сая төгрөг, эхний 09 сарын гүйцэтгэл 226.8 сая төгрөг. Төсөв батлагдах үед газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөө батлагдаагүй байсан тул газрын дуудлага худалдааны орлогын төлөвлөгөөг багаар баталсан. Одоо газар зохион байгуулалтын ерөнхий төлөвлөгөөний дагуу газрын дуудлага худалдаа зарлагдаж орлогыг бүрдүүлж байна.
- Ойн нөөц ашигласны төлбөр:** Жилийн төлөвлөгөө 1,746.9 сая төгрөг, эхний 09 сарын гүйцэтгэл 3,682.4 сая төгрөг. Галт, Жаргалант, Тариалан, Эрдэнэбулган, Цагаан-Үүр, Чандмань-Өндөр сумдад үйлдвэрлэлийн зориулалттай самар бэлтгэсний төлбөрийн орлогоос 2.2 тэрбум төгрөг төвлөрөөд байна. Цаашид үйлдвэрлэлийн зориулалттай самар бэлтгэсний төлбөрийн орлогоос 1,3 тэрбум төгрөгийг төвлөрүүлэх урьдчилсан тооцоололтой ажиллаж байна.
- Ан амьтны нөөц ашигласны төлбөр:** Жилийн төлөвлөгөө 181.5 сая төгрөг, эхний 09 сарын гүйцэтгэл 224.8 сая төгрөг. Цагаан-Уул суманд 1 шонхор шувуу барьсны хураамж 28.0 сая төгрөг (9.6\$), Арбулаг, Баянзүрх, Рэнчинлхүмбэ, Цагааннуур, Цагаан-Уул сумдад тул загас барих зөвшөөрлийн хураамж 183,6 сая төгрөг төвлөрсөн байна.
- Орон нутгийн өмчид бүртгэлтэй хөрөнгө борлуулсны орлого:** Жилийн төлөвлөгөө 1,220.2 сая төгрөг, эхний 09 сарын гүйцэтгэл 1,264.1 сая төгрөг. Эмийн эргэлтийн санг дуудлага худалдаагаар борлуулсны орлогоос 1,204.0 сая төгрөг аймагт төвлөрсөн.

№	Үзүүлэлт	Жилийн төсөв	Эхний 9 сарын /өссөн/				Жилийн төсөвт харьц гүйц %
			Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Давалт, тасралт	Гүйц хувь	
ТАСАРСАН ОРЛОГО		6,126.5	4,169.3	2,544.8	-1,624.5	61.0	41.5
1	Үйл ажиллагааны орлого	511.3	286.1	285.2	-0.9	99.7	55.8
2	Хадгаламжийн хүүгийн орлого	1,798.6	1,373.6	986.9	-386.8	71.8	54.9

3	ААН-ын орлогын албан татвар	1,170.0	731.6	202.8	-528.8	27.7	17.3
4	Бууны албан татвар	81.8	46.3	46.0	-0.3	99.4	56.3
5	Малд ногдуулах албан татвар	1,587.9	1,017.4	619.5	-397.9	60.9	39.0
6	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж	463.8	321.8	91.9	-229.9	28.6	19.8
7	Газрын төлбөр	468.8	361.3	300.8	-60.5	83.2	64.2
8	Түрээсийн орлого	44.3	31.1	11.8	-19.4	37.7	26.5

Орлого тасарсан шалтгаан, цаашид биелэх боломж.

1. Үйл ажиллагааны орлого: Жилийн 511.3 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгөөс III улирлын байдлаар төлөвлөгөөний 55.8 хувийг бүрдүүлсэн. Эхний 09 сарын төлөвлөгөө 286.1 сая төгрөг, гүйцэтгэл 285.2 сая төгрөг буюу -0,9 сая төгрөгөөр орлого тасарч 99,7 хувийн гүйцэтгэлтэй. Ноос, арьс ширний урамшуулалын мөнгө орж ирсэн тохиолдолд энэхүү орлого бүрэн биелэх боломжтой юм.

2. Хадгаламжийн хүүгээс суутгасан татварын орлого: Жилийн 1,798.6 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгөөс III улирлын байдлаар төлөвлөгөөний 54.9 хувийг бүрдүүлсэн. Эхний 09 сарын төлөвлөгөө 1,373.6 сая төгрөг, гүйцэтгэл 986.9 сая төгрөг буюу -386.8 сая төгрөгөөр орлого тасарч 71.8 хувийн гүйцэтгэлтэй.

Өмнөх жилүүдийн гүйцэтгэл өндөр байсан боловч 2022 онд иргэд банкнаас хадгаламжаа их хэмжээгээр татах болсон мөн хугацаагүй хадгаламжийн хүүний орлогоос татвар суутгаж авахгүй, хугацаатай хадгаламжийн хүүгийн орлого буурсан, мөн хугацаатай хадгаламжийн дундаж хүү буурсан зэрэгтэй холбоотой хадгаламжийн хүүгээс суутгасан татварын орлогын гүйцэтгэл багасч байна.

3. ААН-ын орлогын албан татвар: Тус татварын 40 хувь болох 2022 оны жилийн төлөвлөгөө 1,170.0 сая төгрөг. III улирлын байдлаар жилийн төлөвлөгөөний 17.3 хувийг бүрдүүлсэн. Эхний 09 сарын төлөвлөгөө 731.6 сая төгрөг, гүйцэтгэл 202.8 сая төгрөг буюу -528.8 сая төгрөгөөр орлого тасарч 27.7 хувийн гүйцэтгэлтэй. Энэ татварын төлөвлөгөөг Сангийн яамнаас хэт өндрөөр хянасан тул жилийн төлөвлөгөөг биелүүлэх боломжгүй байна. Учир нь:

2020 оны тус албан татварын улсын төсөвт төвлөрсөн 100 хувийн гүйцэтгэл 943.9 сая төгрөг, 2021 оны улсын төсөвт төвлөрсөн 100 хувийн гүйцэтгэл 1,396.8 сая төгрөг тус тус гарсан бөгөөд Сангийн яаманд 2022 оны төсөв хянуулхад удаа дараа тайлбар бичиж хүргүүлсэн боловч 2022 аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын 40 хувийг 1,170.0 сая төгрөгөөр, Улсын төсөвт төвлөрүүлэх аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын 60 хувьд 1,350.0 сая төгрөгөөр нийт 2520,0 сая төгрөгөөр хянасан нь биелэх боломжгүй төлөвлөгөө болно. Аймаг, улсад төвлөрүүлэх төлөвлөгөөнд давхардал үүссэн тул аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын аймагт төвлөрөх 40 хувийн орлого 1170,0 сая төгрөг биелэх боломжгүй ХБГ-ээр 700,0-д сая төгрөгийн орлогын тасалдал үүсэх нөхцөл бүрдээд байна.

4. Бууны албан татвар: Жилийн 81.8 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгөөс III улирлын байдлаар төлөвлөгөөний 56.3 хувийг бүрдүүлсэн. Эхний 09 сарын

төлөвлөгөө 46.3 сая төгрөг, гүйцэтгэл 46.0 сая төгрөг буюу -0.3 сая төгрөгөөр орлого тасарч 99.4 хувийн гүйцэтгэлтэй. Цаашид орлогыг бүрэн биелүүлэх боломжтой.

5. Малд ногдуулах албан татвар: Жилийн 1,587.9 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс III улирлын байдлаар төлөвлөгөөний 39.0 хувийг бүрдүүлсэн. Эхний 09 сарын төлөвлөгөө 321.8 сая төгрөг, гүйцэтгэл 91.9 сая төгрөг буюу -397.9 сая төгрөгөөр орлого тасарч 60.9 хувийн гүйцэтгэлтэй. COVID-19 цар тахалтай холбоотой 2021 оны эхний 2 улирлын малд ногдуулах албан татварыг төрөөс чөлөөлж оны сүүлрүү татвар авсан нь энэ жил бас давтагдаж оны эцэст татвар төлөх сонирхолын бий болгоод байна. Цаашид энэ орлогын төлөвлөгөө бүрэн биелэлх боломжтой юм.

6. Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж: Жилийн 463.8 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс III улирлын байдлаар төлөвлөгөөний 19.8 хувийг бүрдүүлсэн. Эхний 09 сарын төлөвлөгөө 1,373.6 сая төгрөг, гүйцэтгэл 986.9 сая төгрөг буюу -229.9 сая төгрөгөөр орлого тасарч 28.6 хувийн гүйцэтгэлтэй.

Энэхүү орлогын тасалдалд Мөрөн сумын орлогын тасалдал ихээр нөлөөлж байна. Мөрөн сумын хог хаягдлын үйлчилгээний хураамж жилийн 350.1 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс III улирлын байдлаар төлөвлөгөөний 10.7 хувийг бүрдүүлсэн. Эхний 09 сарын төлөвлөгөө 251.0 сая төгрөг, гүйцэтгэл 37.5 сая төгрөг буюу -213.5 сая төгрөгөөр орлого тасарч 14.9 хувийн гүйцэтгэлтэй. Мөрөн сумын айл, өрхүүдээс хог, хаягдлын үйлчилгээний хураамжийг 2022 он гарснаар аваагүй байгаа бөгөөд “Хөвсгөл-Эрчим хүч” ХХК-тай гэрээ байгуулан 2022 оны хог хаягдлын хураамжийн жилийн төлбөрийг айл, өрхүүдээс 10, 11, 12 саруудад хураан авахаар гэрээ байгуулсан. “Хөвсгөл-Эрчим хүч” ХХК-тай гэрээ байгуулсан Мөрөн сумын 10 мянган өрх байгааг нэг өрхийн жилийн 36,0 мянган төгрөгөөр тооцон /10,0 *36,0=360.0 сая төгрөг/ үзвэл жилийн төлөвлөгөө биелэх боломжтой.

7. Газрын төлбөр: Жилийн 468.8 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс III улирлын байдлаар төлөвлөгөөний 64.2 хувийг бүрдүүлсэн. Эхний 09 сарын төлөвлөгөө 361.3 сая төгрөг, гүйцэтгэл 300.8 сая төгрөг буюу -19.4 сая төгрөгөөр орлого тасарч 83.2 хувийн гүйцэтгэлтэй. Мөрөн суманд газрын төлбөрийн орлогын нэхэмжлэх үүсээд төлөгдөөгүй байгаа 2020 онд 1554 иргэний 17,489.0 мянган төгрөг, 2021 онд 1637 иргэний 27697,8 мянган төгрөг, 2022 онд 2969 иргэний 147,386.0 мянган төгрөг нийт 192,572.8 мянган төгрөгний нэхэмжлэх үүссэн төлбөрийг төсөвт төвлөрүүлэх ажил хийгдэж байна.

8. Түрээсийн орлого: Нийт 44.3 сая төгрөгийн жилийн төлөвлөгөөтэйгээс III улирлын байдлаар жилийн нийт төлөвлөгөөний 26.5 хувийг бүрдүүлсэн. Эхний 09 сарын төлөвлөгөө 31.1 сая төгрөг, гүйцэтгэл 11.8 сая төгрөг буюу -386.8 сая төгрөгөөр орлого тасарч 37.7 хувийн гүйцэтгэлтэй. Нийт 8 суманд олгогдсон арьс элдэх тоног төхөөрмжийн /үйл ажиллагаа эхлээгүй, явуулаагүй гэсэн шалтгаант/ түрээсийн орлого төлөгдөөгүй удаашралтай байна.

ОРОН НУТГИЙН ОРЛОГЫН ГҮЙЦЭТГЭЛ /аймаг, сумаар/

2022 оны III улирлын байдлаар орон нутгийн нийт орлого 15,917.1 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс 18,635.0 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй буюу 2,717.9 сая төгрөгөөр орлого давж 117.1 хувийн биелэлттэй. Үүнээс:

1. Аймгийн орлого: Жилийн 4,302.5 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс III улирлын байдлаар төлөвлөгөөний 85 хувийг бүрдүүлсэн. 2022 оны III улирлын байдлаар аймгийн орлого 3,717.6 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс 3,656.2 сая төгрөгийн гүйцэтгэлтэй буюу -61.4 сая төгрөгөөр орлого тасарч 98.3 хувийн биелэлттэй гарч байна.

АЙМГИЙН ОРЛОГЫН ГҮЙЦЭТГЭЛ

/сая төгрөгөөр/

№	Үзүүлэлт	Жилийн төсөв	Эхний 9 сарын /өссөн/				Жилийн төсөвт харьц гүйц %
			Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Давалт, тасралт	Гүйц хувь	
АЙМГИЙН ОРЛОГО		4,302.5	3,717.6	3,656.2	-61.4	98.3	85.0
1	ААН-ын орлогын албан татвар	1,170.0	731.6	202.8	-528.8	27.7	17.3
2	Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийн албан татвар	680.0	622.3	744.8	122.5	119.7	109.5
3	Улсын тэмдэгтийн хураамж	311.6	227.6	179.5	-48.0	78.9	57.6
4	Газрын дуудлага худалдаа	0.0	0.0	226.2	226.2		
5	Ус, рашааны нөөц ашигласны төлбөр	33.8	29.0	8.7	-20.3	29.8	25.6
6	Хувьцааны ногдол ашиг	243.0	243.0	253.9	10.9	104.5	104.5
7	Торгуулийн орлого	310.0	310.0	462.0	152.0	149.0	149.0
8	Түрээсийн орлого	25.0	25.0	9.6	-15.4	38.3	38.3
9	Бусад орлого	312.2	312.2	307.7	-4.5	98.6	98.6
10	Орон нутгийн өмчид бүртгэлтэй хөрөнгө борлуулсны орлого	1,217.0	1,217.0	1,261.2	44.2	103.6	103.6

Нийт 10 нэр төрлийн орлогоос аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар, улсын тэмдэгтийн хураамж, үйлдвэрлэлийн зориулалттай ус ашигласны төлбөрийн орлого, түрээсийн орлого, бусад орлого тасарсан бусад орлогууд 100 хувиас дээш биелсэн.

Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар, түрээсийн орлогын орлого тасарсан шалтгааныг дээр дурдсан.

Хатгал, Алаг-Эрдэнэ сумдад зам засварын үйл ажиллагаа явуулж байгаа “Бээжин Юнайтед” компаниас үйлдвэрлэлийн зориулалттай ус ашигласны төлбөрийн орлого 20,0 сая төгрөг орохоор хүлээгдэж байна.

2. Сумын орлого: Жилийн 17,873.1 сая төгрөгийн жилийн төлөвлөгөөтэйгээс III улирлын байдлаар төлөвлөгөөний 83.8 хувийг бүрдүүлсэн. 2022 оны III улирлын байдлаар сумын орлого 12,199.4 сая төгрөгийн төлөвлөгөөтэйгээс 14,978.8 сая

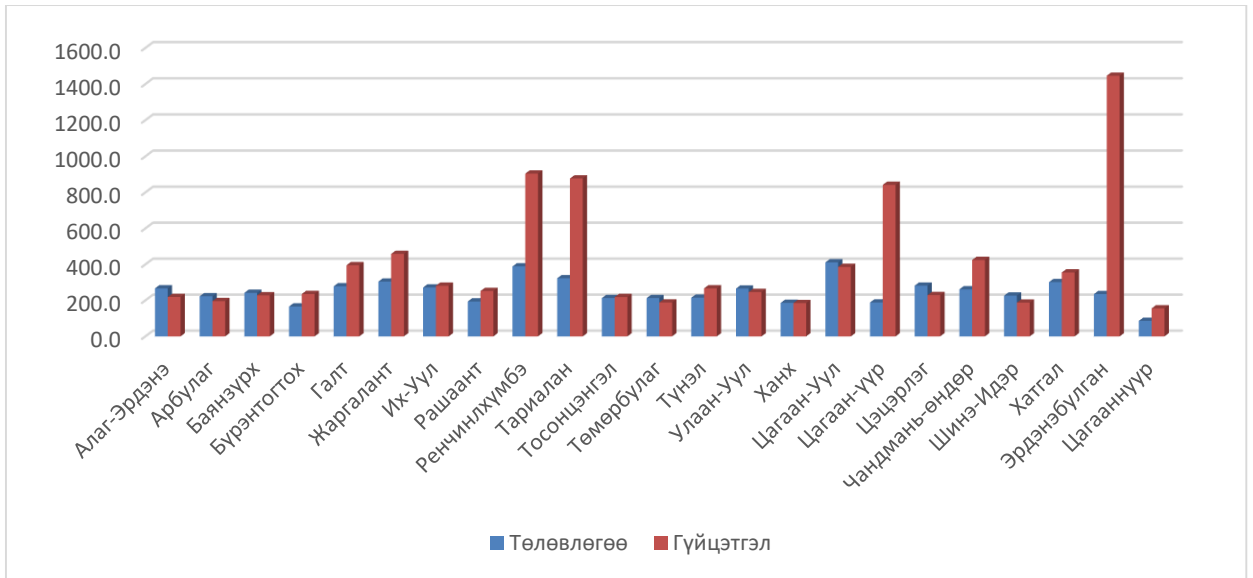
төгрөгийн гүйцэтгэлтэй буюу 2,779.3 сая төгрөгөөр орлого давж 122.8 хувийн биелэлттэй гарч байна.

СУМЫН ОРЛОГЫН ГҮЙЦЭТГЭЛ

/сая төгрөгөөр/

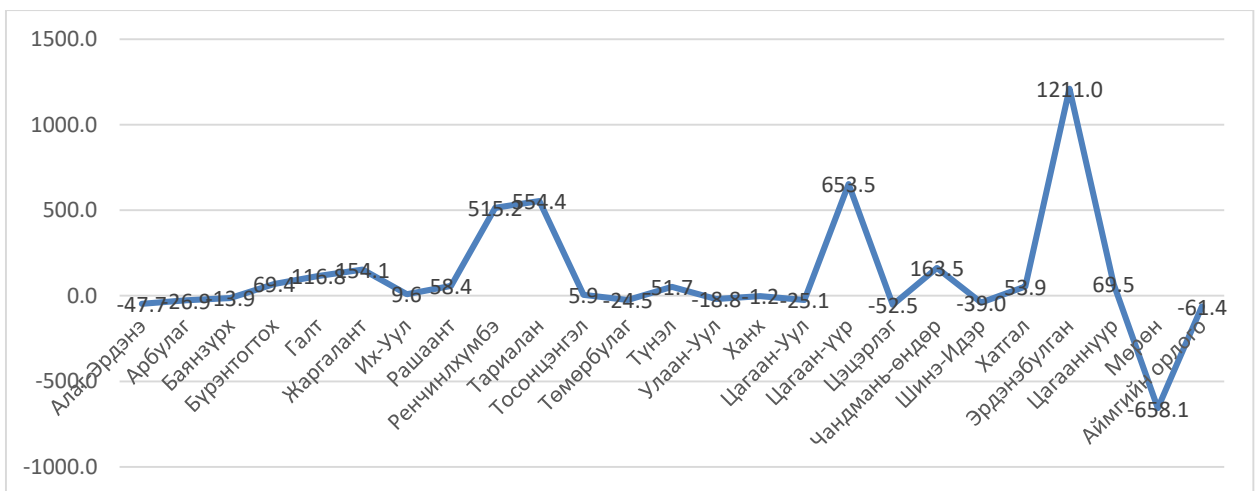
№	Үзүүлэлт	Жилийн төсөв	Эхний 9 сарын /өссөн/				Жилийн төсөвт харьц гүйц %
			Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Давалт, тасралт	Гүйц хувь	
Сумын орлогын дүн		17,873.1	12,199.4	14,978.8	2,779.4	122.8	83.8
1	Алаг-Эрдэнэ	358.9	266.7	219.0	-47.7	82.1	61.0
2	Арбулаг	338.4	222.9	196.1	-26.9	88.0	57.9
3	Баянзүрх	326.8	242.0	228.2	-13.9	94.3	69.8
4	Бүрэнтогтох	395.2	166.1	235.5	69.4	141.8	59.6
5	Галт	470.6	278.4	395.2	116.8	142.0	84.0
6	Жаргалант	436.0	304.4	458.5	154.1	150.6	105.2
7	Их-Уул	409.7	271.7	281.3	9.6	103.5	68.7
8	Рашаант	343.7	193.9	252.3	58.4	130.1	73.4
9	Рэнчинлхүмбэ	512.3	389.0	904.2	515.2	232.4	176.5
10	Тариалан	618.6	323.0	877.4	554.4	271.7	141.8
11	Тосонцэнгэл	340.0	212.9	218.8	5.9	102.8	64.3
12	Төмөрбулаг	338.2	212.9	188.4	-24.5	88.5	55.7
13	Түнэл	347.4	215.1	266.8	51.7	124.0	76.8
14	Улаан-Уул	380.6	265.5	246.7	-18.8	92.9	64.8
15	Ханх	254.8	186.2	185.0	-1.2	99.4	72.6
16	Цагаан-Уул	584.9	411.2	386.1	-25.1	93.9	66.0
17	Цагаан-Үүр	326.3	188.4	842.0	653.5	446.8	258.1
18	Цэцэрлэг	415.8	281.7	229.2	-52.5	81.4	55.1
19	Чандмань-өндөр	378.1	261.3	424.8	163.5	162.6	112.4
20	Шинэ-Идэр	304.4	226.7	187.6	-39.0	82.8	61.6
21	Хатгал	446.8	301.5	355.5	53.9	117.9	79.5
22	Мөрөн	8,983.7	6,456.8	5,798.7	-658.1	89.8	64.5
23	Эрдэнэбулган	381.5	234.9	1,445.9	1,211.0	615.6	379.0
24	Цагааннуур	180.3	86.2	155.7	69.5	180.7	86.4

Жаргалант, Рэнчинлхүмбэ, Тариалан, Цагаан-Үүр, Чандмань-Өндөр, Эрдэнэбулган сумд 2022 оны жилийн орон нутгийн орлогын төлөвлөгөөг эхний 09 сард нийт дүнгээр нь бүрэн биелүүлсэн. Үйлдвэрлэлийн зориулалттай самар бэлтгэсний төлбөрийн орлогоос 2.2 тэрбум төгрөг бүрдүүлсэн нь нөлөөлсөн.

Орлогыг төлөвлөгөөг эхний 09 сарын байдлаар 14 сум биелүүлж, 10 сум орлогын төлөвлөгөөний тасалдалтай гарсан. Орлогын төлөвлөгөөг бүрэн биелүүлсэн хэдий ч орлогын нэр төрөл дотор тасалдал ихээр үүсч байна.

Орон нутгийн орлогын давалт, тасралт: /сая төгрөгөөр/

Орлогын төлөвлөгөөг хамгийн өндөр 10-13 нэр төрлөөр тасалдуулсан Алаг-Эрдэнэ, Арбулаг, Галт, Улаан-Уул, Ханх, Цэцэрлэг, Чандмань-Өндөр, Шинэ-Идэр гэсэн 8 сум байгаа бол Тариалан сумын орлого хамгийн цөөн буюу 2 нэр төрлөөр тасарсан, бусад сумдын орлого 5-9 нэр төрлөөр тасарсан гүйцэтгэлтэй гарсан байна.

III. ТӨСВИЙН ЗАРЛАГЫН ГҮЙЦЭТГЭЛ

Аймгийн 2022 оны төсвийн нийт зарлага 68,1 тэрбум төгрөг бөгөөд үүнээс 3-р улирлын байдлаар 52,5 тэрбум төгрөгөөс 37,5 тэрбум төгрөг буюу 71,4%-ийн гүйцэтгэлтэй байна. Зардлын гүйцэтгэлийн тухайд 2021 оны энэ үед 82,7% байсан бол 2022 онд 71,4%-тай байна.

(сая.төгрөг)

Он	III улирлын төсөв	III улирлын гүйцэтгэл	Хувь	Үлдэгдэл төсөв
2022	52,548.8	37,530.4	71.4	15,018.4
2021	89,413.1	73,967.3	82.7	15,445.8
Зөрүү	-36,864.3	-36,436.9	-11.3	-427.4

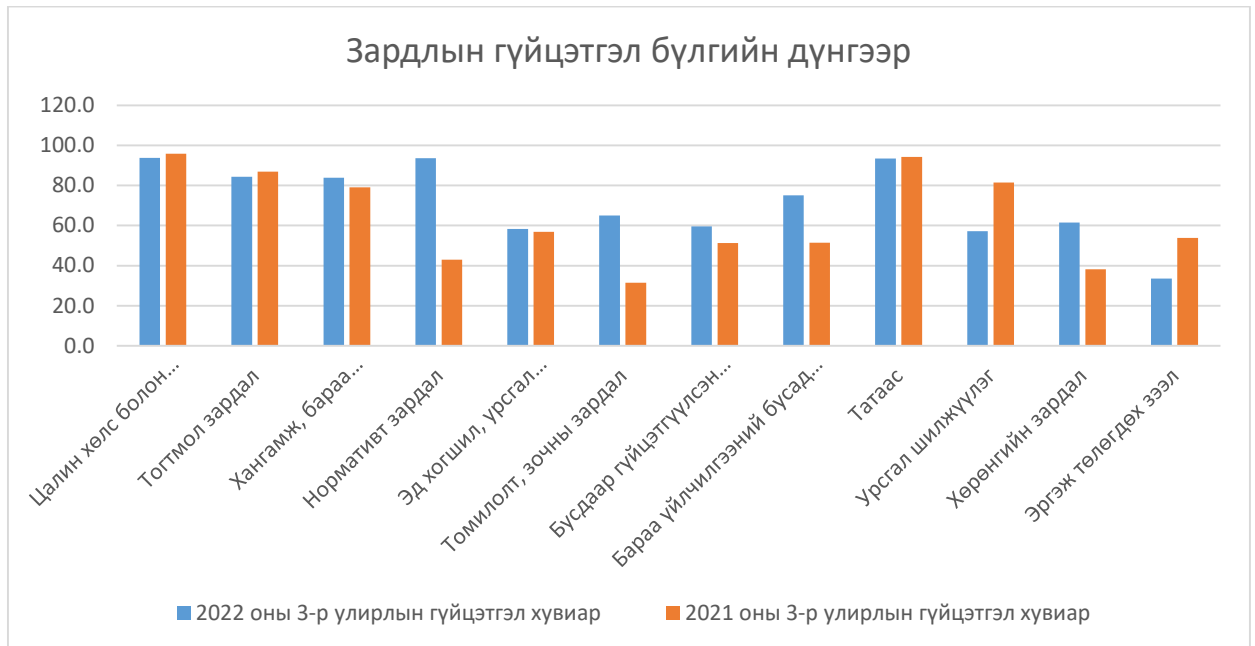
Зардлын гүйцэтгэлийг бүлгийн дүнгээр авч үзвэл дараах байдалтай байна:

(сая.төгрөг)

Зардлын зүйл	III улирлын төсөв	III улирлын гүйцэтгэл	Хувь	Үлдэгдэл төсөв
НИЙТ ЗАРЛАГА	52,548.8	37,530.4	71.4	15,018.4
Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	10,996.1	10,306.6	93.7	689.5
Тогтмол зардал	8,579.9	7,237.4	84.4	1,342.5
Хангамж, бараа материалын зардал	897.4	752.6	83.9	144.8
Нормативт зардал	109.1	102.2	93.6	6.9
Эд хогшил, урсгал засварын зардал	1,261.8	734.9	58.2	526.9
Томилолт, зочны зардал	116.9	75.9	65.0	40.9
Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	3,013.2	1,795.0	59.6	1,218.2
Бараа үйлчилгээний бусад зардал	3,119.4	2,342.5	75.1	776.9
Татаас	946.6	884.1	93.4	62.5
Урсгал шилжүүлэг	15,007.4	8,582.8	57.2	6,424.6
Хөрөнгийн зардал	3,779.7	2,326.9	61.6	1,452.9
Эргэж төлөгдөх зээл	3,338.9	1,119.6	33.5	2,219.3

Эндээс харахад эд хогшил урсгал засварын зардал 58,2%, бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил үйлчилгээний төлбөр, хураамж 59,6%, Урсгал шилжүүлэг 57,2%, эргэж төлөгдөх зээл 33,5% буюу гүйцэтгэл багатай байна. Үүний гол хувийг орон нутгийн хөгжлийн сангийн санхүүжилт дутуу ирсэнээс гүйцэтгэл дутуу гарсан шалтгаан эзлэж байгаа бол зарим сумын орон нутгийн орлогын бүрдлээс хамаарч зардлын гүйцэтгэл бүрэн гарч чадаагүй байдал мөн нөлөөлж байна. Харин Сум хөгжүүлэх сангийн зээлийн эргэн төлөлт хангалтгүй байгаагаас зээл олголт бага хийгдэж, гүйцэтгэл бага байна.

Зардлын гүйцэтгэлийг бүлгийн дүнгээр нь өмнөх онтой харьцуулан хувиар тооцож доорх графикаар харуулав:

Гүйцэтгэлийг зардлын бүлгийн дүнгээр харьцуулбал норматив зардал, бараа үйлчилгээний бусад зардал, томилолтын зардал, хөрөнгийн зардлууд өмнөх оноос гүйцэтгэл өндөртэй байгаа бол урсгал шилжүүлэг, эргэж төлөгдөх зээл өмнөх оноос гүйцэтгэл бага гарсан.

Зардалын гүйцэтгэлийг сумаар ангилан харуулбал:

(сая.төгрөг)

Сум байгууллага	09 дугаар сарын төсөв /өссөн/	09 дугаар сарын гүйцэтгэл /өссөн/	Хувь
Алаг-Эрдэнэ	1,249.00	774.95	62.0%
Арбулаг	1,235.32	778.80	63.0%
Баянзүрх	1,018.01	767.25	75.4%
Бүрэнтогтох	1,481.36	1,006.19	67.9%
Галт	1,511.05	959.97	63.5%
Жаргалант	1,474.60	1,048.09	71.1%
Их-Уул	1,298.23	929.21	71.6%
Рашаант	1,032.08	899.89	87.2%
Ренчинлхүмбэ	1,373.05	783.13	57.0%
Тариалан	1,462.87	1,328.05	90.8%
Тосонцэнгэл	1,313.88	883.98	67.3%
Төмөрбулаг	1,196.76	829.45	69.3%
Түнэл	1,104.85	859.22	77.8%
Улаан-Уул	1,104.41	912.33	82.6%
Ханх	909.51	736.75	81.0%
Цагаан-Уул	2,125.55	1,363.96	64.2%
Цагаан-Үүр	1,273.13	930.89	73.1%
Цэцэрлэг	1,767.73	1,407.80	79.6%

Чандмань-Өндөр	1,088.96	750.80	68.9%
Шинэ-Идэр	1,105.26	868.61	78.6%
Хатгал	756.43	579.12	76.6%
Мөрөн төв сум	7,346.07	5,951.64	81.0%
Эрдэнэбулган	1,139.79	836.11	73.4%
Цагааннуур	856.12	616.76	72.0%
Бусад байгууллагууд	16,324.80	10,720.54	65.7%
НИЙТ ЗАРЛАГА	52,548.8	37,523.5	71.4%

Эндээс Ренчинлхүмбэ сум хамгийн бага буюу 57%, Тариалан хамгийн их буюу 90,8%-ийн гүйцэтгэлтэй байна.

Сумдын авлагын мэдээ

2022 оны 3-р улирлын нийт авлага 3,939,1 сая төгрөг байгаа нь сарын эхний дүнгээс 70,3 сая төгрөгөөр нэмэгдсэн байна. Энэ нь Бүрэнтогтох сум 103 сая төгрөгөөр Нийт авлагын 3,860,8 сая төгрөг буюу 98 хувь нь сум хөгжүүлэх сангийн, 78.3 сая төгрөг буюу 2 хувь нь төсөвт байгууллагуудын авлага байна.

(сая.төгрөг)

Сум байгууллага	09-р сар		Зөрүү	Нийт авлагаас: ХХС-ийн авлага	Төсөвт байгууллагын авлага
	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл			
Алаг-Эрдэнэ	155.42	148.01	(7.4)	146.0	2.0
Арбулаг	134.07	131.71	(2.4)	131.7	0.0
Баянзүрх	100.45	114.44	14.0	114.4	0.0
Бүрэнтогтох	68.76	171.86	103.1	171.9	0.0
Галт	351.37	347.98	(3.4)	333.6	14.4
Жаргалант	150.13	142.85	(7.3)	142.8	0.0
Их-Уул	209.54	205.09	(4.4)	205.1	0.0
Рашаант	188.43	188.19	(0.2)	186.8	1.4
Ренчинлхүмбэ	87.23	87.23	0.0	87.2	0.0
Тариалан	216.56	216.80	0.2	216.8	0.0
Тосонцэнгэл	207.04	203.24	(3.8)	203.2	0.0
Төмөрбулаг	118.55	119.34	0.8	108.3	11.0
Түнэл	47.94	42.13	(5.8)	41.6	0.5
Улаан-Уул	133.09	131.29	(1.8)	131.3	0.0
Ханх	151.27	169.35	18.1	158.1	11.3
Цагаан-Уул	135.47	131.25	(4.2)	131.2	0.0
Цагаан-Үүр	30.14	29.21	(0.9)	29.2	(0.0)
Цэцэрлэг	111.66	100.77	(10.9)	86.2	14.6
Чандмань-Өндөр	124.68	124.40	(0.3)	124.4	0.0
Шинэ-Идэр	114.13	114.13	0.0	114.1	0.0
Мөрөн төв сум	748.38	732.28	(16.1)	731.2	1.1
Эрдэнэбулган	172.45	175.45	3.0	175.4	0.0
Цагааннуур	91.57	91.58	0.0	90.1	1.5

Хөвсгөл аймаг шууд	20.56	20.56	0.0	0.0	20.6
ДҮН	3,868.9	3,939.1	70.3	3,860.8	78.3

Өглөгийн мэдээ

2022 оны 3-р улирлын байдлаар нийт өглөгийг зардлын зүйлээр нь авч үзвэл 961,5 сая төгрөг байгаа нь сарын эхний өглөгөөс 130,8 сая төгрөгөөр буурсан бөгөөд нийт өглөгийн 669,8 сая төгрөг буюу 69,7% хувь нь түлш халаалтын зардал байна. Энэ нь тарифын зөрүү, төсвийн хүрэлцээгүй байдлаас үүссэн тогтмол зардлын өглөг бөгөөд бусад өглөгүүд нийлээд 30%-г эзэлж байна.

(сая.төгрөг)

Сум байгууллага	2022 оны		Зөрүү
	09-р сарын эхний өглөг	09-р сарын эцсийн өглөг	
0211 НИЙТ ӨГЛӨГ	1,092.3	961.5	-130.8
210101 Үндсэн цалин	86.10	66.78	-19.3
210201 Нийгмийн даатгалын шимтгэл	69.45	33.67	-35.8
210303 Цэвэр, бохир ус	14.54	12.36	-2.2
210302 Түлш, халаалт	696.13	669.83	-26.3
210301 Гэрэл, цахилгаан	25.27	22.82	-2.4
210406 Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх,	0.40	0.46	0.1
210405 Хог хаягдал зайлуулах, хортон	0.50	0.50	0.0
210402 Тээвэр, шатахуун	8.96	6.49	-2.5
210401 Бичиг хэрэг	4.72	4.09	-0.6
210503 Нормын хувцас, зөөлөн эдлэл	4.34	4.34	0.0
210502 Хоол, хүнс	0.26	0.26	0.0
210604 Урсгал засвар	16.31	3.34	-13.0
210601 Багаж, техник, хэрэгсэл	0.09	0.09	0.0
210801 Бусад нийтлэг АҮТХураамж	7.9	7.8	-0.1
210902 Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага х	0.4	0.4	0.0
210901 Бараа үйлчилгээний бусад зарда	6.2	7.3	1.1
213101 ЗГ-н дотоод шилжүүлэг	87.4	63.8	-23.7
213209 Нэг удаагийн тэтгэмж, шаг урам	0.3	0.2	-0.1
223001 Бусад хөрөнгө	63.0	57.1	-6.0

Харин өглөгийн үлдэгдлийг сумдаар нь авч үзвэл Бүрэнтогтох, Жаргалант, Рашаант, Тосонцэнгэл, Мөрөн сумдууд 669,9 сая төгрөг буюу хамгийн өндөр

өглөгийн үлдэгдэлтэй. Энэ нь нийт өглөгийн 69,7 хувийг эзэлж байгаа бөгөөд дийлэнх хувийг түлш, халаалтаас үүссэн өглөг байна.

Улаан-Уул, Чандмань-Өндөр, Хатгал сумууд өглөггүй байгаа бол Түнэл, Шинэ-Идэр сумууд сарын эхэнд байсан өглөгөө барагдуулсан байна.

(сая.төгрөг)

Сум байгууллага	2022 оны 09 сар		Зөрүү
	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	
Алаг-Эрдэнэ	30.3	16.5	(13.8)
Арбулаг	5.5	4.0	(1.4)
Баянзүрх	5.1	5.1	0.0
Бүрэнтогтох	176.9	176.5	(0.4)
Галт	17.7	14.7	(3.0)
Жаргалант	179.2	151.6	(27.7)
Их-Уул	16.1	14.9	(1.2)
Рашаант	102.8	109.9	7.1
Ренчинлхүмбэ	14.1	14.1	0.0
Тариалан	66.6	62.0	(4.6)
Тосонцэнгэл	104.3	106.8	2.6
Төмөрбулаг	46.8	59.7	12.9
Түнэл	4.8	0.0	(4.8)
Улаан-Уул	0.0	0.0	0.0
Ханх	14.4	0.1	(14.3)
Цагаан-Уул	25.9	24.8	(1.1)
Цагаан-Үүр	18.0	18.5	0.5
Цэцэрлэг	55.4	24.3	(31.1)
Чандмань-Өндөр	0.0	0.0	0.0
Шинэ-Идэр	2.0	0.0	(2.0)
Хатгал	0.0	0.0	0.0
Мөрөн төв сум	173.5	125.1	(48.4)
Эрдэнэбулган	17.4	20.2	2.8
Цагааннуур	5.8	2.7	(3.0)
Хөвсгөл шууд	9.9	9.9	0.0
ДҮН	1,092.3	961.5	(130.8)

Аймгийн төвийн өглөгийн хувьд:

- Ахмад настны асрамжийн төв 8,5 сая төгрөгийн өглөг буюу 85,7%
- Байгаль Орчин аялал жуулчлалын газар 0,09 сая төгрөг буюу 0,9%
- Нийтийн номын сан 0,11 сая төгрөг буюу 1,1%
- Санхүү хяналт 1,2 сая төгрөг буюу 1,3%-ийг тус тус эзэлж байна.

**АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗАР
САНХҮҮ, ТӨРИЙН САНГИЙН ХЭЛТЭС**